

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

студент гр. Е-01 Іскаков А. А.

На сучасному етапі розвитку економіки України все більшого значення набуває наявність ефективно організованого фінансового ринку, здатного забезпечити потреби економіки в інвестиціях. З огляду на те, що фінансовий ринок країни формується в умовах трансформаційних процесів, він потребує ретельного дослідження як з теоретичної, так і практичної точки зору. Враховуючи незначний період функціонування порівняно з розвинутими країнами, фінансовий ринок в Україні має деякі відхилення, які необхідно усунути [1].

Однією із складових ефективного розвитку фінансового ринку є розвиток фондового ринку. У багатьох країнах, що розвиваються, та країнах з ринками, що формуються, нині спостерігаються ознаки перегріву економіки. Зовнішня емісія корпоративних облігацій країн із ринками, що формуються, досягла в першому кварталі 2011 року 65 млрд. доларів США та була найвищою за останні роки. Аналітики очікують, що на початок 2012 року вона матиме рекордний обсяг [2].

Вітчизняний фондовий ринок як один із секторів світових фінансів тісно пов'язаний із міжнародними фінансовими ринками і в силу своєї низької конкурентоспроможності, схильності до спекуляції є одним із найвразливіших секторів економічної системи. Водночас як позитивний момент можна зазначити, що між фондовим ринком та розвитком економіки в Україні зв'язок фактично відсутній. Зростання ВВП у 2010 році становило 4,2%, у третьому кварталі 2011 року – 6,6%, тоді як індекс Позабіржової Фондової Торгівельної Системи (ПФТС) зріс на 70%, індекс Української біржі – на 67,9%, а за результатами трьох кварталів 2011 року індекси впали відповідно на 45% та 43%.

Зростання вітчизняного фондового ринку має передусім спекулятивний характер. Це пояснюється тим, що в Україні склалась унікальна ситуація, яка характеризується перевагою неорганізованого ринку над організованим (80-90%). Ринок характеризується диспропорцією розвитку його інституційних елементів. Ця тенденція зберігається й на біржах – організаторах торгівлі. Аналіз обігу цінних паперів на ФБ ПФТС свідчить, що в січні-серпні 2011 року найбільша частка операцій припадала на державні облігації (87,26%), корпоративні облігації (9,72%). Частка ж акцій становила лише 2,74% від загальних торгів [3].

Останні роки інституційна структура фондового ринку України перебуває під сильним впливом російського капіталу – відбулося об'єднання ПФТС із ММВБ, створено Українську біржу (УБ). Російська влада активно розвиває локальний фондовий ринок і намагається залучити світовий інвестиційний капітал в Москву. Це може стати причиною перенесення торгівлі українськими акціями в Москву, адже ліквідність російського ринку цінних паперів значно вища від українського. А вплив капіталу – це, безумовно, загроза національній безпеці України.

Таким чином, найбільшим ризиком для фондового ринку України залишається значна його залежність від зовнішніх факторів, що призводить до спекулятивності та ризикованості. Перспективи України щодо поліпшення економічної ситуації здаються дещо примарними. Наприкінці 2011 року індекс інвестиційної привабливості України знизився до кризового рівня 2,56 (у другому кварталі 2011 року ще був 3,39 (за даними Європейської бізнес-асоціації)). Інвестори найчастіше скаржаться на посилення тиску з боку владних структур – 12%, хабарництво – 11%, складнощі в сфері оподаткування – 9%. В рейтингу сприятливості діловому середовищу Україна визнана однією з найгірших країн для ведення бізнесу (152 місце).

Позитивним фактом є включення України в лист очікування FTSE (провідної індексної компанії), бо нині український фондовий ринок не відповідає вимогам, відстаючи в розвитку від таких країн, як Ботсвана, В'єтнам, Маврикій і Нігерія.

Отже, будь-які рішення щодо розвитку фондового ринку України мають прийматися передусім з урахуванням національних інтересів, а не інтересів окремих фінансових кіл. Необхідно спрямовувати зусилля як державних органів, так і вітчизняних учасників ринку на вдосконалення інфраструктури фондового ринку, регулятивних органів задля підвищення конкурентоспроможності економіки України в системі міжнародних економічних відносин.

1. Школьник І.О. Фінансовий ринок України: сучасний стан і стратегія розвитку: Монографія. – Суми: ВВП «Мрія-1» ЛТД, УАБС НБУ, 2008. – 348с.

2. Доклад о финансовой стабильности. Бюллетень МВФ // www.imf.org

3. Г. Азаренкова, І. Шкодінна. Основні тенденції розвитку фондового ринку в посткризовий період / Г. Азаренкова, І. Шкодінна // Вісник Національного банку України. – 2012. - № 2. – С. 3-7

Науковий керівник: ст. викладач Касьяненко Т. В.